

Юлія РОМАНЮК

здобувач вищої освіти 2 курсу ОС «Магістр»
спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Світлана САВІЦЬКА**,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, оподаткування та технологій
електронного бізнесу,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ: СУТЬ ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ

В умовах ринкової економіки існує потреба у нових підходах до здійснення господарської діяльності підприємства. Основою для прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень є повна, правдива та всебічна інформація про економічний стан підприємства, джерелом якої виступають дані бухгалтерського обліку та звітності. Проте, внаслідок існування як об'єктивних, так і суб'єктивних причин, виникають розбіжності між даними обліку і фактичною господарською діяльністю, і, як наслідок, відбувається викривлення показників звітності підприємства.

Забезпечити достовірність показників обліку і запобігти можливим відхиленням покликана інвентаризація – один із головних методів обліку і контролю. Її проведення дає змогу з'ясувати розходження між даними бухгалтерського обліку та фактичною наявністю, станом і оцінкою активів, власного капіталу і зобов'язань підприємства, перевірити повноту документального оформлення і відображення в обліку господарських операцій, підтвердити реальність показників звітності підприємства. [1]

Інвентаризація – це перевірка фактичної наявності майна підприємства і співставлення даних інвентаризації з бухгалтерським обліком.

Згідно із Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" №996-ХІУ від 16 липня 1999 р. (стаття 10) підприємства для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка. [2]

Більше того, інвентаризація це життєво важливий інструмент для установи, завдяки якому вона має можливість забезпечити достовірність даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Адже тут усі активи і зобов'язання перевіряють, а їх фактичну наявність, стан, відповідність критеріям визнання і оцінку – документують. [3]

Інвентаризацію на підприємстві проводять у встановлені строки на підставі наказу керівника, складеного у довільній формі. На практиці в наказі або в додатках до нього затверджують склад інвентаризаційної комісії (яка підписуватиме інвентаризаційні документи) та склад робочої інвентаризаційної комісії (яка безпосередньо і проводитиме таку інвентаризацію, в т. ч. у відокремлених підрозділах) [3].

Інвентаризаційна комісія у присутності матеріально відповідальних осіб перевіряє фактичну наявність запасів шляхом їх перерахунку, переважування чи перемірювання. Не допускається вносити до інвентаризаційних описів дані про залишки активів зі слів матеріально відповідальних осіб або за даними обліку без перевірки їх фактичної наявності

Головними завданнями інвентаризації запасів є:

- виявлення фактичної наявності запасів;
- установлення лишків чи нестач шляхом зіставлення фактичної їх наявності з даними бухгалтерського обліку;
- виявлення активів, які частково втратили свої первісну якість і споживчу властивість, застарілих, а також таких, що не використовуються;
- виявлення запасів, які не відповідають критеріям визнання їх активом. [4]

Не допускається хаотичний перехід комісії від одного виду цінностей до іншого. Тобто, якщо ТМЦ зберігаються в різних ізольованих приміщеннях в однієї матеріально відповідальної особи, інвентаризацію проводять послідовно за місцями зберігання. Після перевірки цінностей комісія опечатує вхід до одного приміщення пломбінатором та переходить до наступного.

Виявлені під час інвентаризації непридатні або зіпсовані запаси вносять до окремого інвентаризаційного опису, в якому зазначають найменування відповідних запасів, їх кількість, причини, ступінь і характер псування,

пропозиції щодо їх знецінення, списання або можливості використання цих предметів з господарською метою.

Основними документами для оформлення результатів інвентаризації цінностей відповідно до [5] є:

- 1) інвентаризаційні описи (акти інвентаризації);
- 2) звіряльні відомості;
- 3) протокол інвентаризаційної комісії.

Оформлені й підписані всіма членами інвентаризаційної комісії (робочої інвентаризаційної комісії) і матеріально відповідальною особою інвентаризаційні описи передають до бухгалтерії. У свою чергу, бухгалтерія звіряє дані інвентаризаційних описів з даними бухгалтерського обліку. При виявленні розбіжностей (лишків або нестач) за ТМЦ складають звіряльну відомість. [6]

Відображення результатів інвентаризації проводиться на рахунках бухгалтерського обліку в тому місяці, в якому закінчена інвентаризація, зразу при затвердженні інвентаризаційного акта і при поданні до бухгалтерії необхідних підтверджувальних документів.

Проведення інвентаризації дозволяє вчасно і ефективно вирішити багато проблем в діяльності підприємств і забезпечує одержання повної, достовірної та неупередженої інформації про наявність і стан активів, власного капіталу та зобов'язань; можливість контролю з боку власника за наявністю і станом переданого в оренду чи безоплатне користування майна та інше. Інвентаризація виступає важливим елементом методики визначення фінансових результатів діяльності господарств (у частині визначення витрат), що розширює зміст інвентаризації як методу обліку. [1]

Список використаних джерел

1. Музиченко А.О., Музиченко І.О. Особливості проведення інвентаризації в сільськогосподарських підприємствах. *Ефективна економіка*. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2508>.

2. Інвентаризація, її види та порядок проведення. URL: https://pidru4niki.com/1313042853232/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/inventarizatsiya_vidi_poryadok_provedennya

3. Порядок проведення інвентаризації 2021 года. URL: <https://www.budgetnyk.com.ua/article/ru/631-poryadok-provedeniya-inventarizatsii-2021-goda>.

4. Інвентаризація 2020. що необхідно знати. URL <https://kievprofenergo.in.ua/post/1882/>.

5. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. URL <https://docs.dtkt.ua/doc/z1365-14#pn106>.

6. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей. URL <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/november/issue-94/article-40777.html>.